

Bezpečnosť mladých zamestnancov – rady pre rodičov

Pracujú vaše deti v bezpečnom prostredí? Ste si istí, že niekto na nich dozerá? Tento informačný leták vám umožní oboznámiť sa s opatreniami týkajúcimi sa bezpečnosti a zdravia pri práci, ktoré by mali prijať zamestnávateľia osobitne kvôli mladým zamestnancom. Zároveň bude cennou pomôckou, keď budete vašim deťom vysvetľovať, ako predchádzať úrazom na pracovisku.

Každoročne pracujú milióny žiakov a študentov na čiastočný úväzok alebo počas prázdnin ako brigádnici, aby si privyrobili. Mnohí z nich sa zúčastnia organizovaných školení zameraných na odovzdávanie pracovných skúseností. Iní začnú pracovať po prvýkrát na plný pracovný úväzok. Pracovné skúsenosti nadobudnuté v mladosti môžu byť veľmi prospešné pre mladých ľudí, keďže poskytujú veľkú príležitosť získať dôležité pracovné zručnosti. Pracovné skúsenosti by sa mali zakladať tak na bezpečnosti, ako aj na ochrane zdravia pri práci.

Vstup mladých ľudí do pracovného procesu po prvýkrát na plný úväzok by mal byť bezpečný a úspešný, aby sa pre nich práca stala súčasťou plnohodnotného života. Toto však nie je vždy pravidlom. Podľa európskych štatistík je miera pracovných úrazov u mladých ľudí vo veku 18 – 24 rokov o 50 % vyššia ako u iných vekových kategórií z radov zamestnancov⁽¹⁾.

Sedemnásťročné dievča prišlo o prst len hodinu potom, ako nastúpilo na prázdninovú brigádu. Prst jej rozdrvil stroj na koláče v pekárni, v ktorej bola zamestnaná...

Osemnásťročný učeň – mechanik zomrel na následky popálenín 4 dni potom, ako ho pohltili plamene. Práve pomáhal svojmu vedúcemu vyprázdňovať zmes benzínu a nafty do odpadovej nádrže, keď došlo k explózii tejto zmesi...

Na zamestnancov sa vzťahujú nariadenia o BOZP, ktoré zamestnávateľom ukladajú vyhodnotiť nebezpečenstvá hroziace na pracovisku, uskutočniť potrebné opatrenia, vydať pokyny a poskytnúť školenia. Zamestnávateľia by sa mali obzvlášť venovať mladým a začínajúcim zamestnancom, keďže

Bezpečnosť zamestnancov mladších ako 18 rokov – čo musia zamestnávateľia urobiť?

Na vnútroštátnych úrovniach boli prijaté predpisy o ochrane mladých zamestnancov pri práci, ktoré vychádzajú z nariadení EÚ⁽²⁾. Zohľadňujú riziká, ktoré sa týkajú predovšetkým mladých zamestnancov z dôvodu chýbajúcich skúseností, nedostatočného povedomia o rizikách a nezrelosti.

Tieto nariadenia zamestnávateľom ukladajú nasledovné:

- pri hodnotení BOZP mladých zamestnancov zohľadniť nedostatočné skúsenosti mladých zamestnancov, chýbajúce povedomie o rizikách pre ich zdravie a bezpečnosť pri práci, fyzickú a psychickú nezrelosť atď.,
- zhodnotiť možné riziká PREDTÝM, než mladý zamestnanec začne s prácou,
- zohľadniť možné riziká pri rozhodovaní, či mladý zamestnanec smie alebo nesmie vykonávať určité činnosti,
- informovať rodičov alebo zákonných zástupcov školopovinných detí o možných rizikách a opatreniach, ktoré boli prijaté na ich zníženie.

Všeobecne pre zamestnancov *mladších ako 18 rokov* platí, že nesmú vykonávať prácu, ktorá:

- prekračuje ich fyzické a psychické schopnosti,
- ich vystavuje kontaktu s toxickými alebo karcinogénnymi látkami,
- ich vystavuje rádioaktívnemu žiareniu,
- sa spája s vysokými teplotami, hlukom alebo vibráciami,
- v sebe obsahuje riziká, ktoré nie je jednoduché rozpoznať alebo im predchádzať, pretože zamestnanec nemá dostatok skúseností alebo nie je náležite zaškolený, alebo nevenuje dostatočnú pozornosť bezpečnosti.

Informačný leták „Ochrana mladých ľudí na pracovisku“ poskytuje podrobnejšie informácie o ich pracovných činnostiach, veku a časových obmedzeniach, osobitných výnimkách pre odbornú prípravu, ako aj prísnych obmedzeniach pre prácu školopovinných detí v tých členských štátoch, kde je takáto práca povolená. Presné požiadavky obsahujú príslušné vnútroštátne právne predpisy.

⁽¹⁾ Eurostat, Práca a zdravie v EÚ – štatistický portrét 1994 – 2002.

⁽²⁾ Smernica Rady 94/33/ES o ochrane mladých ľudí pri práci stanovuje **minimálne** požiadavky, pričom zákony vo vašom členskom štáte sú možno prísnejšie, napr. čo sa týka minimálneho veku na prácu detí a zakázané pracovné činnosti.

títo nie sú dostatočne zaškolení, chýbajú im pracovné skúsenosti a nevedomujú si hroziace riziká.

Vzhľadom na nedostatok skúseností a možnú fyzickú a psychickú nezrelosť podliehajú zamestnanci mladší ako 18 rokov osobitným predpisom. Aj na ich pracovnú dobu sa vzťahujú určité obmedzenia. Zamestnávateľia, ktorí umožňujú mladým zamestnancom získať pracovné skúsenosti formou stáží, by im mali poskytnúť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci aspoň na takej istej úrovni, ako poskytujú svojim stálym zamestnancom.

Ak je mladý zamestnanec ešte v školopovinnom veku, zamestnávateľ musí informovať jeho rodičov alebo zákonných zástupcov o možných rizikách a prijatých opatreniach. Toto by sa malo uskutočniť pred začatím práce.

Čo môžu urobiť rodičia

Pri akejkoľvek snahe zabrániť väčšine pracovných úrazov mladých ľudí sa tieto úrazy s následkami alebo bez úmrtia stávajú. Neprimeraná práca tiež môže ohroziť zdravie mladej osoby do budúcnosti. Napríklad ak sú vystavení alergénom, alebo pracujú v hlučnom prostredí a majú nevhodné alebo neprirodzené držanie tela. Preto netreba podceňovať význam prevencie a školenia o BOZP.

Tu uvádzame niekoľko krokov, ktoré môžete podniknúť, aby ste pomohli vašim deťom:

- Porozprávajte sa s nimi o ich prázdninových a víkendových brigádach alebo pracovných stážach. Aké druhy zamestnaní a aké typy pracovísk tam existujú?
- Zistite, aké pracovné činnosti sa s tým spájajú.
- Opýtajte sa ich, kto ich vedie a či im boli poskytnuté nejaké školenia. Povzbudte ich, aby sa nebáli opýtať, či by ich niekto nezaškolil a nepomohol im predtým, ako začnú pracovať s novým pracovným náradím či vykonávať novú pracovnú úlohu alebo činnosť.
- Pravidelne sa s deťmi rozprávajte o ich práci. Nabádajte ich, aby s vami hovorili o akýchkoľvek problémoch týkajúcich sa práce alebo bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
- Porozprávajte sa so zamestnávateľom o opatreniach BOZP a o príslušných školeniach.
- Varujte vaše deti pred nebezpečenstvami, ktoré sa spájajú s prácou v noci alebo osamote.

- Povzbudte vaše deti, aby kládli otázky, aby požiadali o pomoc, ak si nie sú isté v pracovných postupoch alebo činnostiach, aby ihneď hlásili akékoľvek ohrozenia, zranenia alebo choroby bez ohľadu na závažnosť problému.
- Podporte ich, aby sa obrátili na lekára alebo zdravotníka alebo iný personál BOZP (ak taký na pracovisku existuje). Pri návšteve ošetrojúceho lekára kvôli zdravotným problémom upozornite na prácu, ktorú dieťa vykonáva.
- Zdôraznite deťom, že existuje možnosť obrátiť sa s problémom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na zástupcu pre BOZP alebo na odborára, ak tam také osoby pôsobia.
- Povedzte vašim deťom o vašich osobných skúsenostiach s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci vo vašom terajšom alebo minulom zamestnaní, čo sa udialo, aké boli prijaté opatrenia a čo by ste urobili vy, keby ste mali v tom čase viac skúseností.
- Prispejte k aktivitám škôl, ktoré navštevujú vaše deti, týkajúcich sa zlepšovania povedomia o rizikách a otázok o BOZP pre študentov.
- Vymieňajte si názory na tieto otázky s rodičmi ostatných žiakov.
- Zistite, ako je na vašom pracovisku postarané o mladých zamestnancov.
- Pomôžte vašim deťom, aby sa sami dozvedeli viac o aspektoch BOZP pri ich práci, napríklad prostredníctvom národných orgánov alebo cez prepojenia z internetovej stránky našej agentúry na informačné zdroje. Aj vy sami sa viac informujte!

Mladí zamestnanci, ako všetci ostatní zamestnanci, majú tri dôležité **práva** v oblasti BOZP, a to PRÁVO:

1. byť informovaný,
2. podieľať sa na BOZP,
3. odmietnuť nebezpečnú prácu.

K **povinnostiam** patria:

1. bezpečne pracovať,
2. hlásiť ohrozenia,
3. používať alebo nosiť prostriedky osobnej ochrany.

Prekážkou môže byť túžba po úspechu alebo neistota. Porozprávajte sa s nimi o ich právach, o potrebe pracovať kedykoľvek v bezpečných podmienkach, a že sa vždy musia riadiť bezpečnými postupmi, aby chránili seba a svojich kolegov – práca nie je hra.

Podrobnejšie informácie a prepojenia na ďalšie informačné zdroje sú na adrese: <http://ew2006.osha.eu.int/>. K informačným zdrojom patria národné orgány poverené BOZP, odborové zväzy a obchodné združenia.

Ďalšie informácie

- informácie z www.ip.gov.sk
- informácie z www.employment.gov.sk

Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int